GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA: BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA" IESE ÎN FIECARE ȘI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.

România și străinătate:

Pe anŭ 36 fr., pe șése lunĭ 18 fr., pe trei lunĭ 9 francĭ.

ANULŬ XLVII.

SĔ PRENUMERĂ:

la poște, la librării și pe la dd. corespondențĭ.

ANUNCIURILE:

O seriă garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 219. Vinerĭ 16 (28) Noemvre 1884.

Brașovŭ, 15 (27) Noemvre

Foile guvernamentale din Pesta, ce ne-au sosită cu posta de adĭ, publică unŭ comunicatŭ caracteristicŭ privitorŭ la visitațiunea scólelorŭ medii. Ni se spune adecă, că tóte scólele medii din Transilvania și Ungaria, care până acuma erau împărțite între diferite secțiunĭ ale ministerului de culte și instrucțiune, au fostŭ întrunite într'o singură secțiune, sub direcțiunea consilierului de secțiune Dr. Klamarik.

Dr. Klamarik a și întreprinsŭ o călĕtoriă, ca sĕ visiteze scólele medii de pretutindenea, cu scopŭ — cum ne asigură comunicatulŭ — de a se convinge mai ântêiu în persónă despre starea edificielorŭ scolare. Elŭ a fostŭ, ne spune comunicatulŭ, mai ântêiu în Oradea-mare, de unde a trecutŭ apoi în Ardélŭ. A găsitŭ că scóla reală din Oradea-mare și gimnasiulŭ de statŭ din Sibiu sunt la rĕu adăpost și că trebue sĕ se ia mĕsurĭ; în Sibiu a și întratŭ în negoțierĭ cu comuna pentru clădirea unui nou gimnasiu. Celelalte scóle din Oradea, Clușiu și Sibiiu, precum și direcțiunile superióre respective le-a aflatŭ bine întocmite și provĕȡute cu tóte cele necesare.

Eri a fostŭ surprinsŭ și corpulŭ profesoralŭ alŭ gimnasiului românŭ de aci de visita consilierului Klamarik. Nu scimŭ, décă a fostŭ delegatŭ de ministru sĕ viă, séu a venitŭ numai de curiositate. Aflămŭ însă că d-sa nu s'a mărginitŭ a se uita numai la zidire, décă ferestrile și ușile se'nchidŭ bine, décă e fântână 'n curte, décă suntŭ apeducte, în ce stare suntŭ băncile, podinile și celelalte nenumĕrate mĕrunțișurĭ, câte le provede peste mĕsură instrucțiunea ministerială pentru scólele medii confesionale. D. consilierŭ a mersŭ mai departe: a întrebatŭ sum și câtŭ sciu unguresce scolarii, décă sciu mai bine nemțesce orĭ mai bine unguresce, dovedindŭ cu acésta, că este adevĕratulŭ representantŭ alŭ ministrului Trefort.

Accentuămŭ acestea din urmă, pentru că ele ne dovedescŭ, că minuțiósele prescrierĭ din instrucțiune în privința edificiului, a întocmirii lui, a rechisitelorŭ ș. a., celŭ puținŭ încâtŭ privesce scólele confesionale, nu suntŭ luate atâtŭ pentru înaintarea desvoltării acestorŭ scóle, câtŭ mai multŭ spre a serví de pretextŭ, ca sĕ se împedece desvoltarea lorŭ, în casŭ când n'ar corespunde scopului principalŭ de succesivă maghiarisare.

Vomŭ vedé ce raportŭ va face d. Klamarik șefului sĕu și décă acesta din urmă va aflá de lipsă, sĕ admonieze vre-unulŭ din institutele nóstre, precum este prevĕȡutŭ în instrucțiunea sa.

Visitațiunile și controlările acestea, introduse de unŭ timpŭ încóce, ne înfățișază destulŭ de limpede amesteculŭ fapticŭ alŭ guvernului în afacerile scólelorŭ medii confesionale, și „conflictele neplăcute," despre carĭ scriau foile unguresci, vorŭ fi — suntemŭ sigurĭ — neevitabile, orĭ câtŭ de multŭ tactŭ arŭ desvoltá domnii consilierĭ și inspectorĭ, ce ni se trimitŭ pe capŭ.

Ceea ce simțimŭ și vedemŭ din tóte, este că situațiunea scólelorŭ nóstre, în locŭ sĕ fie ușurată din partea statului, care este chematŭ a ajutá înaintarea culturei a tuturorŭ fără deosebire de naționalitate, ea se agravéză pe ȡi ce merge.

Puținele scóle medii, ce le-amŭ ridicatŭ din sudórea nóstră, sunt destulŭ de bine întocmite, așa că nu ne este rușine cu ele; d. Klamarik s'a putut convinge la Brașovŭ despre acésta. Și décă se simte adĭ la noi vr'o necesitate, nu este insuficiența clădirilorŭ acestorŭ scóle, ci este numĕrulŭ lorŭ prea micŭ. Statulŭ ar trebuí sĕ ne clădéscă, după prescrierile guvernului, scóle, dar nu pentru maghiarisarea nóstră, ci pentru desvoltarea culturei nóstre, care se póte face numai prin mijloculŭ limbei nóstre.

Dar statulŭ are pré marĭ cheltuelĭ și vrea sĕ facă economiă — cu cultura nóstră.

Ei bine, Românii din Caransebeșŭ suntŭ gata sĕ'șĭ clădéscă unŭ gimnasiu cu banii lorŭ, tocmai așa după cum cere punctulu 6 din instrucțiunea ministrului. De ce nu li se dă ocasiune, sĕ pótă face bucuriă în privința acésta viitorilorŭ visitatorĭ delegațĭ și inspectorĭ ministerialĭ?

Orĭ dóră planulŭ secretŭ alŭ d-lui Trefort prevede, că peste puținŭ timpŭ și scólele române, ce le avemŭ, nu vorŭ mai corĕspunde legii și cerințelorŭ exagerate ale guvernului și că e de prisosŭ sĕ se mai facă și altele?

———o———

DELEGAȚII CROAȚIEI SLAVONIEI.

Ministru președinte Tisza a primitŭ la 24 Noemvre în audiență pe delegații Croației și Slavoniei, trimișĭ în dieta ungurésca. Vucotinovicĭ, președintele partidei naționale croate a adresatŭ ministrului câteva cuvinte, prin care a arĕtatŭ, că cu ocasiunea alegerilorŭ trecute din Croația s'au observatŭ agitațiunĭ, care țintéu sĕ stabiléscă principiulŭ uniunei, ba chiar sĕ rupă totalŭ orĭce relațiunĭ cu Ungaria. Dar partida națională a învinsŭ. Pentru a face, ca isbênda sĕ aducă fructe, suntŭ de lipsă fapte eficace cu atâtŭ mai multŭ, fiindcă contrarii înscenéză neîntreruptŭ agitațiunĭ nouĕ.

Partida națională 'șĭ ține de cea mai sfântă datoriă, ȡise Vucotinovicĭ, de a menține nealteratŭ pactulŭ cu Ungaria și de a crea definitivŭ, câtŭ mai curêndŭ, astfelŭ de stărĭ, care sĕ paraliseze pe viitorŭ orĭ ce turburare a relațiunilorŭ dintre Ungaria și Croația.

O ușurare a dărilorŭ, cum stă lucrulŭ adĭ, nu e cu putință, dar ar fi de doritŭ pentru Croația, ca sĕ se introducă óre care ușurare în administrațiunea acestei ramure. Partida națională rógă pe ministrulŭ președinte, sĕ-șĭ reguleze și mai departe politica sa economică astfelŭ, ca producțiunea, comunicațiunea și comerciulŭ Croației sĕ se desvólte. Pentru acestŭ scopŭ guvernulŭ comunŭ sĕ sprijinéscă guvernulŭ croatŭ, care asigură, că partida națională totdéuna va fi credinciósă legii și va menține neschimbate relațiunile ce esista cu Ungaria, respingêndŭ orĭce atacurĭ în contra ei.

La aceste cuvinte ministrulŭ președinte Tisza a rĕspunsŭ, că cu câtŭ mai multŭ se va dovedi din partea Croației și Slavoniei, că ține strînsŭ la uniunea ce esistă între țĕrile corónei S-lui Stefanŭ și că pactulŭ se consideră ca neatacabilŭ, cu atâtŭ mai multŭ Croația și Slavonia potŭ conta pe prevenința sa. Guvernulŭ ungurescŭ e gata a împliní tóte acele dorințe ale Croației și Slavoniei, care conglăsuescŭ cu binele întregului statŭ alŭ corónei ungurescĭ.

După acésta au urmatŭ recomandațiunile și, după ce ministrulŭ a conversatŭ puținŭ cu fiecare delegatŭ în parte, deputațiunea s'a dusŭ în ministerulŭ de finance. Vucotinovicĭ a esprimatŭ și ministrului Szapary simțĕmintele partidei și ĭi atrase atențiunea asupra acelorŭ elemente din administrațiunea financiară a Croației, carĭ în contra posițiunei lorŭ ca funcționarĭ și a datoriilorŭ ce resultă din acésta, sĕ lasă a fi folosițĭ ca agitatorĭ și iau chiar parte la ele. Ministrulŭ Szapary îșĭ esprimă și elŭ bucuria, de resultatulŭ alegerilorŭ și ȡise că va ține sémă de dorințele esprimate. De aci deputațiunea se duse în ministerulŭ honveȡilorŭ și apoi în alŭ comerciului.

Astfelŭ deputațiunea croată-slavonă colindă pe la diferitele ministerie, ca sĕ-șĭ presinte omagiele de supunere.

*

„Nemzet" vorbindŭ despre primirea delegațiunilorŭ Croației-Slavoniei de cătră ministrulŭ președinte, ȡice că ea este sĕrbătórea înfrățirii Ungurilorŭ cu Croații. Numita fóiă accentuéză, că momentulŭ de față este decidĕtorŭ pentru Croația; atêrnă de poporulŭ croatŭ, de factorii politicĭ și socialĭ, sĕ foloséscă momentulŭ favorabilŭ.

„Pesti Napló" ȡice că acțiunea deputațilorŭ croațĭ este o demonstrațiune pentru uniune, care are mare însemnătate; ea s'ar puté considera și ca o contra-demonstrațiune. Dar sĕ se aștepte atitudinea amĕndurorŭ părțile. Guvernulŭ trebue sĕ lucreze energicŭ, de órece referințele din Agramŭ nu suntŭ trainice, compromitŭ monarchia și periclitéză liniștea în sudulŭ Austriei. Primirea de erĭ a fostŭ numai începutulŭ tractărilorŭ, de a cărorŭ terminare atêrnă resolvarea cestiunii croate.

Va sĕ ȡică numita fóiă ungurésca nu e mulțămită nicĭ cu temeinelile delegațiilorŭ croațĭ-slavĭ făcute ministrului Tisza; vrea și mai multŭ.

———o———

Cruȡimĭ în Macedonia.

De câteva ȡile se vorbesce desŭ în presă despre cruȡimile ce se comitŭ în Macedonia, întocmai după cum se vorbea acum câțĭva anĭ despre atrocitățĭ ce se comiteu în Bulgaria. Toțĭ scimŭ, că strigătele Bulgarilorŭ au fostŭ întrebuințate de Rusia ca motive pentru a declara rĕsboiu Turciei, care era causa acelorŭ atrocitățĭ. Cumcă Rusia altă intențiune a avutŭ, decâtŭ se elibereze pe creștinĭ de sub dominațiunea turcéscă, s'a vĕȡutŭ în urmă după terminarea rĕsboiului.

„Pester Lloyd" nu'șĭ póte înăbușĭ temerea, că repetindu-se scenele din 1876 în peninsula balcanică și anume în Macedonia, s'ar puté nasce unŭ rĕsboiu periculosŭ. Noi ne-amŭ esprimatŭ adeseorĭ acéstă temere căcĭ din diferițiĭ articulĭ ai ȡiarului nostru despre situațiunea provincielorŭ balcanice de sub dominațiunea turcéscă, s'a pututŭ orĭ cine convinge, că numai urmărĭ bune nu póte avé o asemenea stare de lucrurĭ.

Fóia oficiósă din Pesta, basându-se pe declarațiunile ce le-a făcutŭ comitele Kalnoky în delegațiunĭ și discursulŭ tronului germanŭ, se încércă a'șĭ dumeri temerea, ȡicêndŭ că ele oferă destule garanții, ca sĕ nu se turbure pacea.

Scimŭ însă, că tóte declarațiunile făcute au asiguratŭ pacea pentru „câtva timpŭ" numai, care póte fi mai lungŭ sĕu mai scurtŭ. Jules Ferry a mai ȡisŭ și aceea în camera francesă, că se potŭ ivi evenimente „neprevĕȡute," care se turbure pacea.

Décă ținemŭ sémă de cele ce se'ntêmplă în Albania și Macedonia, apoi nicĭ decum nu ne putemŭ felicitá, că pretutindenea esistă liniște. Amŭ spusŭ, că popórele din Turcia suntŭ setóse de libertate, nu mai potŭ suferi împilările, jafurile, și crimele la care suntŭ espuse. Décă puterile nu vorŭ face presiune asupra Turciei, ca sĕ înceteze cu actualulŭ sistemŭ de guvernare, foculŭ ușorŭ póte isbucni la Balcanĭ și de acolo sĕ se întindă și mai departe.

Deja au începutŭ a se face apelŭ la puterile europene, ca sĕ intervină pentru apĕsații Macedonenĭ. Emile de Laveleye, publică într'unŭ ȡiarŭ din Londra date înfiorătóre despre crimele din Macedonia. In Iulie a. c. într'unŭ singurŭ districtŭ macedonénŭ s'au comisŭ 40 de omorurĭ, în vr'altulŭ vr'o 60, și autorii lorŭ suntŭ Turcii. Aceste omoruri suntŭ împreunate cu cruȡimĭ ne mai pomenite. Guvernulŭ englesŭ, care are unŭ numĕrŭ îndestulitorŭ de consulĭ în Macedonia, ȡice că n'a primitŭ rapórte care sĕ constate astfelŭ de fapte. Noi scimŭ însă că „Confédération Orientale" descrie situațiunea Macedoniei cu cele mai negre culorĭ, avêndŭ date chiar din Macedonia.

Guvernatorulŭ Macedoniei se'ncércă sĕ desmintă acele înfiorătóre rapórte, dér amŭ arĕtatŭ casurĭ, unde

chiar funcționarii turcesci suntŭ amestecațĭ în crimele ce se comitŭ.

Décă Turcia nu va fi silită, sĕ esecute îndatoririle ce'i impune tractatulŭ din Berlinŭ, situațiunea se póte agravá, ruperea păcii, ce ar urma de aci, ar puté avé o influință periculósă asupra întregeĭ Europe.

Ultramontanii și principiile lorŭ constituționale.

»N. fr. Presse« dela 25 Noemvre n. aduce următorulŭ articulŭ de fondŭ, în care descrie pe Ultramontanĭ și principiile lorŭ monarchice și constituționale:

„Ultramontanii suntŭ totuși ómenĭ ciudațĭ în feliulŭ lorŭ! Li se face într'adevĕrŭ nedreptate, când îșĭ considerŭ omulŭ de dușmanĭ ai libertății și depinde numai de relațiunile nefericite, décă ei aparŭ de ordinariu în acéstă lumină. Firesce ei se laudă, că suntŭ proptelele cele mai bune și cele mai sigure ale tronurilorŭ. Nu este nicĭ o țéră pe pămĕntŭ, în care sĕ nu fi lățitŭ acésta laudă, nu este nicĭ unŭ timpŭ, în care sĕ nu o fi cântatŭ. Dar credința lorŭ cătră rege și lealitatea lorŭ are totdéuna o basă speculativă și spiritulŭ lorŭ speculativŭ în lucrurĭ politice dă de rușine pe mulțĭ comercianțĭ esperțĭ. Ei dorescŭ pentru supunerea lorŭ și pentru scutulŭ lorŭ care ilŭ dau principiului monarchicŭ sĕ fie bine și cu banĭ gata plătițĭ. In altŭ casŭ țînŭ cu aliații, carĭ ca republicanĭ liberĭ sĕ facŭ mercenarii tuturorŭ domnitorilorŭ absoluțĭ, dar totdéuna țînŭ la principiulŭ practicŭ: Nicĭ unŭ crucerŭ, nicĭ unŭ svițeranŭ! Ei suntŭ monarchiștĭ escelențĭ, pătrunșĭ de reverință cătră principĭ, totdéuna gata, de a subminá libertatea poporului descriind'o ca unŭ periculŭ pentru tronŭ, dar numai pănă monarchulŭ face voia lorŭ pană este unŭ instrumentŭ în mânile lorŭ. Caută elŭ sĕ se smulgă din mânile lorŭ, să înclină elŭ spre vederĭ liberale, séu chiar ie restrînge puterea lorŭ, atuncĭ se prefacŭ cuvioșii apostolĭ ai legitimității în tribunĭ ai poporului și apĕră cu o limbă ageră drepturile cetățenilorŭ, sub care ei înțelegŭ — drepturile lorŭ. Ei potŭ fi astădĭ conservativĭ, mâne revoluționarĭ, după cum cere folosulŭ lorŭ, și când laudă ei biserica ca acoperemĕntulŭ și scutulŭ tronurilorŭ, atuncĭ de multe orĭ, și chiar în dilele nóstre biserica s'a consideratŭ ca adevĕrata și unica apĕrătóre a libertății popórelorŭ, când împrejurările recerŭ și schimbându-se acéstă scenă se arată unŭ folosŭ pentru mărirea papală.

»Cum s'a disŭ Ultramontanii suntŭ ómenĭ escelențĭ și nu așa de unilateralĭ, după cum se socotescŭ. Ca omulŭ din fabulă, suflă rece și caldŭ dintr'o gură și numai unŭ omŭ simplu din pădure se póte mira și speria de acésta. Unŭ observatorŭ espertŭ nu se miră celŭ multŭ îșĭ face hazulŭ, când îșĭ schimbă deodată domnii cuvioșĭ sĕmțĕmintele lorŭ și le strigă inbatjocură. V'amŭ prinsŭ! A nu face acésta ar fi nedreptate, mai cu sémă în dilele nóstre. De amŭ trăi într'o periódă de desvoltare liberă și de progresŭ politicŭ în tóte direcțiunile, amŭ puté renunța la acésta. Dér fiind-că curentulŭ este favorabilŭ clericalilorŭ, deórece ei necontenitŭ recomandă apa sânțită ca esorcismulŭ celŭ mai bunŭ în contra dracului de liberalismŭ și se îmbulzescŭ ca șarlatanii la tóte tronurile, spre a lăuda medicina lorŭ universală este chiar de lipsă spre a arăta credința lorŭ cătră regĭ în lumina cea adevĕrată.«

Acésta este cu putință numai când se năcăjescŭ tare, și numai potŭ ascunde șiretenia lorŭ, după cum s'a întêmplatŭ în camera Belgiei. Nimica nu este mai instructivŭ pentru acela care voesce sĕ studieze patologia partidei clericale, decâtŭ discuțiunea cea lungă, la care au luatŭ parte Ultramontanii. Ei suntŭ iritațĭ, mânioșĭ, năcăjițĭ, cu tóte că ómenii lorŭ ședŭ în consiliulŭ corónei, și mânia lorŭ este îndreptată tocmai în contra regelui. Ministeriu lui Bernaert este clericalŭ, dar este mai moderatŭ, decâtŭ ministeriulŭ lui Malou, cu puțină cernélă mai puținŭ negru. Că a trebuitŭ sĕ se retragă ministeriulŭ lui Malou, acésta nu o potŭ înghiți clericalii și că regele în urma victoriei liberale la alegerile consilielorŭ comunale și-a arĕtatŭ dorința, ca cei trei mai aprigĭ fanaticĭ sĕ se retragă, nu-lŭ potŭ ertá. Fostulŭ ministru Iacobs în ședința dela 19 l. c. chiar a vĕtămatŭ pe regele, dicênd-că »facțioșii« moda, de a numí astfelŭ oposițiunea a străbătutŭ până la Bruxela — liberalii ar fi speculatŭ prin amerințărĭ și prin cravalurĭ asupra temperamentului celŭ slabŭ alŭ celui împresuratŭ.« Când se ridică la aceste cuvinte o formală furtună în cameră și mai mulțĭ membri liberalĭ protestară în contra acestorŭ cuvinte, declară Jacobs — „precauțiunea este partea cea mai bună a vitejiei« — că elŭ n'a înțělesŭ pe rege ci guvernulŭ. Intr'aceea nime nu s'a îndoitŭ de adevĕrata însemnare a espresiunilorŭ sale, cu atâta mai vĕrtosŭ, că elŭ împreună cu actualulŭ ministru-președinte a stabilitŭ o teorie cu totulŭ nouă despre responsabilitatea monarchului.

„Este principiulŭ celŭ mai supremŭ alŭ sistemului constituționalŭ, că monarchulŭ personalŭ este cu totulŭ neresponsabilŭ, din contră că ministrii trebue sĕ fie responsabbilĭ pentru tóte actele guvernului. Francesii au pronunțatŭ acésta precisŭ și scurtŭ: Le Roi règne mais il ne gouverne pas. (Regele domnesce, dar nu guvernéză), Acésta se înțelege de sine în tóte staturile constituționale din lume și pretutindenea se ferescŭ, de a aduce persóna monarchului în certele partidelorŭ, în discuțiunile parlamentare. Ultramontanii belgianĭ nu numai perdŭ din vedere aceste considerațiunĭ, deși au încă puterea în mână, pe când partida liberală și acolo unde suntŭ în minori tate și pórtă lupta cea mai crâncenă respectéză drepturile și autoritatea corónei, nu, papiștii Belgiei mergŭ și mai departe și predică doctrina despre monarchulŭ responsabilŭ și datŭ pradă tuturorŭ pasiunilorŭ partidelorŭ. Nu Jacobs singurŭ, ci ministrulŭ președinte Bernaert a proclamat'o și a adus'o într'o sistemă. Este, susține elŭ cu o sofistică necredibilă, o responsabilitate duplă: una legală și una morală. Cea dintéiu nu póte cădea asupra regelui, ci numai cea din urmă. Pentru rechemarea ministrilorŭ Woeste, Malou și Jacobs trebuie sĕ ia responsabilitatea regele. Ministrulŭ, care contrasignéză unŭ actŭ regescŭ, este numai unŭ instrumentŭ, unŭ esecutorŭ alŭ voinții regescĭ, și decĭ nu-lŭ poțĭ pentru aceea face responsabilŭ.

Acéstă teoriă nouă rĕstórnă constituționalismulŭ. Ca unŭ ministru sĕ refuse responsabilitatea da a luá asupra sa pentru unŭ emisŭ, care la subsemnatŭ este unŭ casŭ nemai pomenitŭ. Cu dreptŭ cuvêntŭ a putatŭ rĕspunde Frère Orban lui Bernaert, că așa ceva nu s'a mai întêmplatŭ în nicĭ o țéră constituțională, și că unŭ guvernŭ, care urméză astfelŭ de principii este unŭ lucru imposibilŭ. Teoria despre regele responsabilŭ și ministri neresponsabilĭ este o absurditate și Clericalii belgianĭ trebue sĕ o recunóscă acésta. O fóiă clericală dice: Numai regele singurŭ este și rĕmâne responsabilŭ, că cei trei ministri s'au retrasŭ. Acéstă declarațiune este rĕsbunarea partidei catolice. Ce mai vrei? Aici avemŭ într'adevĕrŭ unŭ esemplŭ clasicŭ pentru credința cătră rege și pentru lealitatea Ultramontanilorŭ. Ei dau din códă dă înaintea monarchului, când se pune în partea lorŭ, ei ilŭ insultéză, când le dă causă de nemulțămire. Astfelŭ au fostŭ astfelŭ suntŭ astfelŭ vorŭ fi luptătorii pentru tronŭ și pentru altariu.

SCIRILE DILEI.

Mercurĭ, în sĕptĕmâna trecută, s'a ținutŭ în Timișóra o conferință, în causa înființării reuniunei de creditŭ și de economii, carea a succesŭ preste așeptare. Conferința s'a ținutŭ sub presidiulŭ d-lui Paul Rotariu. Subscriindu-se mai multŭ de 600 de acțiunĭ, conferința a luatŭ hotărîrea, ca sĕ emită 1000 de acțiunĭ de câte 50 fl. v. a. Comitetulŭ esecutivŭ se compuse din următorii membri fundatorĭ: Em. Ungurénŭ cu 40 de acțiunĭ; T. Gaița cu 40 de acțiunĭ. Georgiu Lazarŭ cu 30 de acțiunĭ, Marcu Loichița cu 40 de acțiunĭ, Meletiu Dreghiciu cu 20 de acțiunĭ, Nic. Coșariu cu 10 acțiunĭ, Costa Maniu cu 20 de acțiunĭ, T. Păcățianu cu 20 de acțiunĭ, Costa Merza cu 20 de acțiunĭ, Stef. Adamŭ cu 20 de acțiunĭ, V. Ignea cu 10 acțiunĭ, G. Achimŭ cu 10 acțiunĭ' Dr, G. Vuia (Aradŭ) cu 10 acțiunĭ, Dr. A. Suciu cu 10 acțiunĭ, G. Nicolaeviciu cu 10 acțiunĭ, Nic. Gherdanu cu 10 acțiunĭ, Al. Crĕciunescu cu 10 acțiunĭ, Paul Rotariu cu 10 acțiunĭ, Marcu Barbu cu 6 acțiunĭ, G. Crĕciunescu cu 4 acțiunĭ, Sum'a 356 de acțiunĭ.

Sĕ sperămŭ, că în curêndŭ vomŭ afla, că reuniunea a începutŭ a funcționa spre binele și ușurarea poporului.

—0—

Președintele camerei magnațilorŭ Szögyengi 'șĭ va da demisiunea din acestŭ oficiu și se va retrage în viața privată. M. Sa monarchulŭ l'a decoratŭ cu »Velerulŭ de aurŭ.«

—0—

După calculŭ făcutŭ de »L'Indépendance Roumaine,« 98 din deputații aleșĭ au făcutŭ parte din precedenta adunare și 71 suntŭ aleșĭ pentru prima óră.

—0—

Alegerile pentru camera și senatulŭ Românieĭ au eșitŭ mai tóte în favórea guvernului. In senatŭ oposițiunea are numai șése locurĭ; în cameră încă e representată printr'unŭ micŭ numĕrŭ de deputațĭ. După cum spunŭ unele diare guvernamentale legea electorală cea nouă presintă unele defecte.

—0—

Regele Românieĭ a deschisŭ adĭ în persónă corpurile legiuitóre romane.

—0—

Scirea despre încercarea de otrăvire a împĕratului Rusiei nu e adevĕrată, dice »Poporulŭ,«

—0—

D. G. Tocilescu, secretarulŭ generalŭ alŭ ministerului instrucțiunei publice, a primitŭ în audiență delegațiunea studenților facultății de medicină, spune „Voința Națională.« D. secretarŭ generalŭ a ascultatŭ plângerile studenților și a promisŭ că în curêndŭ se va dá o soluțiune afacerei lorŭ.

—0—

»Voința Națională« anunță că M. S. Regele a cerutŭ sĕ i se dea tóte actele relative la afacerea studenților în medicină cu d-rulŭ Romnicénu.

—0—

»România Liberă« primește din Iașĭ știrea, că poetulŭ M. Eminescu, scoborîndu-se din trăsură, șĭ-a frântŭ piciorulŭ. Elŭ a fostŭ dusŭ îndată la spitalulŭ Sf. Spiridonŭ, unde medicii asigură că-lŭ vorŭ face bine în câteva sĕptĕmânĭ.

—0—

In urma opririi importării porcilorŭ din Serbia de cătră guvernulŭ ungurescŭ, mai mulțĭ comercianțĭ din Germania se ocupă cu planulŭ de a construi abatorie în Semendria și Belgradŭ, de unde sĕ trimétă carne afumată și untură de porcŭ în piețele principale Berlinŭ, Lipsca și Breslau. Guvernulŭ sĕrbescŭ întêmpină cu viu interesŭ întreprinderea.

—0—

20.

FOILETONU.

Revoluțiunea din 1784.

(Revoluțiunea lui Horia în Transilvania și Ungaria 1784—1785 scrisă pe basa documentelorŭ oficiale de N. Densușianu. Bucurescĭ 1884. Tipografia „Românulŭ,« Carolŭ Göbl).

(Urmare.)

Mai departe în scrisórea cătră Brukenthal împĕratulŭ îșĭ esprimă speranța, că liniștea va fi în curêndŭ restabilită și ordonă ca prisonierii sĕ nu mai fie tractațĭ după legea statară pentru că trebue deosebițĭ cei întru adevĕrŭ culpabilĭ de cei ce numai de frică séu de silă, séu din nepricepere s'au luatŭ după mulțime.... și pentru că spiritele judecătorilorŭ sunt fórte iritate și nu se póte presupune, că vorŭ fi cu ecvitate.... „Din contră,« dice împĕratulŭ, »tóte petițiunile și scrisorile comitatelorŭ și ale adunărilorŭ de nobilĭ probéză, că ei și-au perdutŭ cu totulŭ cumpĕtulŭ și credŭ, că'șĭ vorŭ afla siguranța numai trăgêndŭ în țépă și omorîndŭ cu róta, fără respectŭ pe cine și pe câțĭ....«

Autorulŭ resumă ideile împĕratului Iosifŭ despre cestiunea de naționalitate în Transilvania în următórele cuvinte: Impĕratulŭ Iosifŭ voiá o singură constituțiune, o singură națiune, o singură limbă și acésta limba germană. De aceea împĕratulŭ desființă privilegiile Ungurilorŭ, Sașilorŭ și Săcuilorŭ din Ardélŭ și sĕ introducă o egalitate de drepturĭ, a tuturorŭ, așa numita concivilitate generală; elŭ voiá ca națiunile din Ardélŭ sĕ se căsătorescă împreună și sĕ se contopéscă într'o singură națiune etnică; ér în 11 Maiu 1784 împĕratulŭ decretă limba germană ca limbă oficială la tóte oficiile din Transilvania și Ungaria. De aicĭ se esplică și dorința împĕratului ca sĕ se numéscă funcționarĭ sașĭ în comitatele resculate. Dér guvernatorulŭ Brukenthal vedea în idea de contopire, în concivilitatea împĕratului Josifŭ unŭ mare pericolŭ pentru Sașĭ și de aceea se împotrivi planurilorŭ monarchului și era și în potriva numirii de funcționarĭ sașĭ în comitate.

*

Pe când încă Horia se aflá cu rĕmășițele combatanțilorŭ sĕi la Albacŭ, unŭ oficerŭ din armată se încercă de a-lŭ amăgi se vină la Câmpenĭ adresându-i o scrisóre cu subscrierea falsă a unui locotenentŭ romànŭ Petru Lupu. Dér Horia rĕspunse într'o scrisóre interesantă cu data 8 Decemvre, scrisă de nobilulŭ Chendi în limba ungurescă între altele, că »în ce privesce ca noi sĕ ne întîlnimŭ la Câmpenĭ și se vorbimŭ de pace, bine ar fi dér nu mai putemŭ âmblá atâta în susŭ și în josŭ... »pacea domniĭ ușorŭ ar puté sĕ-o ajungă, décă ar voi, căcĭ noi ceremŭ numai dóue lucrurĭ, ântéiu sĕ ne liberezi prisonierii, a doua sĕ ne dea resoluțiunea care amŭ câștigat'o dela împĕratulŭ așa după cum e porunca lui....« Scrisórea, ce o reproduce autorulŭ întrégă, pórtă subscrierea: Ursŭ Nicola din Riulŭ-Mare.

După încetarea revoluțiunei căpitanii Horia și Cloșca se retraseră în munții cei marĭ ai Albacului, într'o pădure colosală numită Scorăcetŭ nu departe de riulŭ Someșului. Aicĭ își făcură o colibă acoperită cu crengĭ și cu pămêntŭ. Căpitanii erau urmărițĭ din tóte părțile. Se audise că ei voiescŭ sĕ călĕtorescă la Viena, la împĕratulŭ și autoritățile comitatense erau fórte îngrijate de acésta. »Ar fi tristŭ« scrise v.-comitele Beöthy din Oradea »ca Horia sĕ pótă trece neîmpedecatŭ prin atâtea comitate la tronulŭ Regelui.« Se luară tóte mĕsurile, se scrise pretutindenĭ pela tóte trecĕtorile până la Viena, ca sĕ se veghieze asupra acestorŭ ómenĭ.... Și în Viena se luară disposițiunĭ pentru prinderea lorŭ. Impĕratulŭ ordonă cancelariei sĕ comunice poliției din Viena descrierea personală a lui Horia și Cloșca. Se făcură disposițiunĭ și la pasurile de spre Țéra Românéscă și Moldova și Pórta otomană fù invitată sĕ nu acorde nicĭ unŭ asilŭ refugiaților din Transilvania și Ungaria.

Intr'aceea pĕdurarulŭ din Abrudŭ Antoniu Melzer consultatŭ fiindŭ de vice-colonelulŭ Kray propuse ca căpitanii se fie prinșĭ cu ómenĭ încredațĭ, cu gornicĭ, cărora sĕ li se promită o remunerațiă. Kray acceptă planulŭ și Melzer îndupleca pe 7 țĕranĭ din comuna Riulŭ-mare, vorbindu-le de premiulŭ de 300 galbenĭ ce e pusŭ pentru prinderea fiecăruĭ căpitanŭ, ca sĕ mérgă prin munțĭ spre a'i căută și ai prinde. In órecare distanță le urmau patrule militare. Două dile căutară acești țĕranĭ prin munțĭ, dér făr' de nicĭ unŭ resultatŭ. A treia di însĕ Lunĭ în 27 Dec. observară nisce urme próspete pe néuă, și la o distanță mai mare dĕdură peste unŭ pazi-

Contra admiralulŭ francesŭ Lejeune va pleca la Athena, fiindŭ însărcinatŭ cu reorganisarea marinei grecescĭ.

—0—

»Telegrafului« i sĕ comunică din Odesa, că falimentulŭ Spartalii din Londra a produsŭ o mare turburare pe pieţile ruse de-pe marea Négră. Firma Spartalli a avutŭ sucursale nu numai la Odesa, unde casa Sevastopulo a suferitŭ o pagubă de peste 500,000 ruble, ci şi la Berdeansk şi Rostowŭ de pe Don.

—0—

Studenţii arestaţĭ în Madridŭ au fostŭ eliberaţĭ.

—0—

»Manchester Guardian« ḑice, că cu începere de la 1 Ianuarie viitorŭ Observatorulŭ din Greenwich va începe a socoti ḑiua începêndŭ de la mieḑulŭ nopţii, însemnată până la 24, ast-felŭ că óra 1 după améḑĭ va fi indicată cu 13, órele două cu 14 şi aşa mai la vale. Acéstă modificare, adaugă »Manchester Guardian,« va fi probabilŭ semnalulŭ adoptării în tótă ţéra a acestui nou modŭ d'a calcula timpulŭ. Este probabilŭ că drumurile de ferŭ vorŭ adopta cele dintâiŭ acéstă metodă, căcĭ cu modulŭ acesta nu se va mai calcula óra meridianului nicĭ nu va fi vorba de vr'o indicaţiune »nainte« séu »după améḑĭ.«

CRONICA AGRICOLA.

Ocupaţiunile şi plăcerile câmpenescĭ. — Agricultura. — Administraţiunea. — Singurătatea. — Lectura. — Conversaţiunea. — Artele gimnastice. — Plăcerile primăvorei, verei, tómnei şi ernei.
(Urmare din Nr. 218.)

Elogiulŭ celŭ mai complectŭ, celŭ mai seducătorŭ alŭ singurătăţii, ne vine dintr'unŭ peisagiu riḑĕtorŭ alŭ Elveţiei. Doctorulŭ I. G. Limmerman, a descris'o în câteva volume, unde prin aspra monotonie a disertaţiunilorŭ germane, se află bucăţĭ pline de interesŭ, de adevĕrŭ, de poesie, de sentimentŭ. Acestŭ celebru scriitorŭ se născu la Brugg, în cantonulŭ Argoria. Traiulŭ sĕu şi-lŭ petrecŭ împărţitŭ între aspiraţiunĭ nobile şi supărărĭ amare. Elŭ urmări cu interesŭ mişcarea intelectuală a Germaniei, a Franciei şi Engliterei. Elŭ încercă suferinţe de totŭ felulŭ, între altele perderea prea de timpuriu a soţiei şi copiilorŭ sĕi. După ce suferi atacurile invidiei şi a urei, elŭ îşĭ petrecŭ timpulŭ stigmatisândŭ, cu unŭ dispreţŭ justificatŭ, obiceiurile vulgare şi pasiunile meschine de prin oraşele micĭ; studiulŭ poeţilorŭ îi inspira o melancolie plăcută şi spectacululŭ impunĕtorŭ alŭ Alpilorŭ, carĭ dominau ţéra sa cea pitorescă, portretulŭ contemplaţiunei naturei. Amorulŭ munţilorŭ unde era născutŭ, torentele spumóse şi pădurile dese, îlŭ atraseră cu o forţă neînvinsă în cĕlĕtorii întinse şi singuratice, pe unde căuta sĕ uite supărările şi sĕ afle mângâerĭ ce nu le găsea printre ómenĭ.

După ce arătă în lucrarea sa inconvenientele singurătăţei, desfăşură şi folósele, binefacerile, atragerile pentru spiritŭ şi inimă. Cartea sa este în adevĕrŭ o lectură bună pentru ḑilele de durere, pentru orele triste ale vieţei; sufletulŭ rănitŭ află într'ênsa pe fiecare pagină întărirea, printr'o vorbă dulce, prin espunerea unei cugetărĭ mângâetóre. Pe de altă parte autorulŭ exagerândŭ viţiile şi rĕutăţile lumei, cade într'o misantropie culpabilă şi nenorocită, contrară obiceiurilorŭ civilisaţiunei, care nu admite, ca cineva sĕ părăséscă societatea omenéscă şi lucrările folositóre, întrebuinţândŭ ḑilele preţióse ale vieţei, într'o contemplaţiune neîncetată şi zadarnică.

Omulŭ este făcutŭ a trăi în societate, şi viaţa câmpenéscă nu este singurătate, dar mai multŭ o parte lucrătóre a vieţei sociale. Plimbarea singuratică nu trebue sĕ fie, decâtŭ unŭ episodŭ între ocupaţiile folositóre de peste ḑi, spre a se mai repausa şi spiritulŭ de ostenelele încercate. Décă loculŭ este accidentatŭ, sufletulŭ se legănă contemplândŭ peisagiulŭ; şi décă plimbătorulŭ este însoţitŭ de o carte bună, elŭ nu este singurŭ, căcĭ are unŭ amicŭ care îlŭ distréză.

Citirea trebue sĕ precédă şi sĕ urmeze cea mai mare parte din lucrările omului. In adevĕrŭ, ea înştruesce şi după lucru, repauséză corpulŭ şi spiritulŭ; ea înlocuesce pe învĕţătorulŭ ce învaţă, pe amiculŭ ce mângâie, pe societatea cu care putemŭ petrece, după capriciulŭ nostru. Décă studiulŭ lucrărilorŭ serióre ostenesce, apoi suntŭ şi cărţĭ bune ca lectură plăcută uşóră şi în acelaşĭ timpŭ substanţială pentru spiritŭ.

Nicĭ odată nu vorŭ puté înlocui flecăriile reuniri-lorŭ neînsemnate, deşerte, o istorie frumósă, o relaţiune instructivă, o învĕţătură folositóre. Discursurile cu multe vorbe pompóse şi espresiunile unorŭ conversaţiunĭ ceremonióse, nu lasă adesea mai nimicŭ în sufletŭ. Apoi strigătele sinistre pline de sarcasme, de individie, de calomnie, ce se audŭ mai adesea prin adunările vulgare şi sgomotóse, rĕsunŭ ca şi nisce strune a unui instrumentŭ neacordatŭ şi rĕstórnă noţiunile de justiţie şi de dreptŭ neputêndŭ cineva sĕ zărescă în ele, nicĭ măcarŭ o umbră de judecată sănĕtósă, basată pe consciinţa de sine şi de societate. Lectura este decĭ o companie mai sigură, unŭ alimentŭ mai sănĕtosŭ, mai hrănitorŭ şi mai plăcutŭ, decâtŭ acelŭ ce'lŭ primesce cineva în conversaţiunĭ unde domnesce ignoranţa, clevetirea, vorbele aruncate fără şirŭ şi fără raţiune.

De altmintrelea reunirile societăţilorŭ alese sunt de preţuitŭ şi în carĭ urbanitatea şi curtenia suntŭ onorate. Prin locuirea proprietarilorŭ la ţéră, societăţile se forméză într'unŭ chipŭ naturalŭ; familiele vecine se străngŭ spre a'şĭ comunică ideile, părerile, încercările şi temerile lorŭ. Cu viaţa cea plăcută dela ţéră ar trebui sĕ înceteze orĭ-ce discursurĭ zadarnice, discuţiunile necuviinciόse, dorinţele nemĕsurate şi calomniile înjositóre. Moravurile îndulcite onoréză adevĕratulŭ patriotismŭ care este la o parte de orĭ-ce turburărĭ de partide. O discuţie liniscită, cu judecată şi în marginile bunei-cuviinţe, într nesce opiniunele de totŭ felulŭ şi dă ţĕrei o majoritate puternică şi întinsă, capabilă a susţine ideile cele adevĕratŭ drepte, a apĕra trebuinţele reale, singure în stare a împrăştia progresele folositóre.

Aceste întrunirĭ înveselite print'o legătură de inimă curată, printr'unŭ spiritŭ însoţitŭ de disertaţiunĭ instructive înlesnescŭ tinerilorŭ nisce întrevorbirĭ plăcute, dómnelorŭ unŭ locŭ de onóre spre a-şĭ arĕta valórea graţielorŭ naturale sexului lorŭ, culegêndŭ fie-care de aci câte ceva bunŭ, onorândŭ meritulŭ, încuragindŭ pe cei timiḑĭ, potolindŭ pe cei îndrăsneţĭ şi căutândŭ ca glumele şi ironia sĕ-şĭ aibă marginile impuse de bunulŭ gustŭ. Negreşitŭ că toleranţa, indispensabilă în orĭ-ce societate, n'ar putea înlătura prejudiţiele, pedantismulŭ, îngânfarea, ce adesea se strecóră printre stratele sociale; dar acelŭ ce ar vorbĭ într'unŭ limbagiu cam neînţelesŭ, póte aprecia vorbirea primită ca unŭ aerŭ rece. Şi în fine din schimbulŭ de idei, din ciocnirea opiniunilorŭ opuse ar eşi triumfulŭ binelui şi alŭ adevĕrului, desvoltarea sigură a concepţiunilorŭ folositóre omenirei. Convorbirile variate, ţinŭ tot-dêuna deşteptate facultăţile spiritului: dar cei tinerĭ trebue ca sĕ-şĭ esercite membrele, pentru a-şĭ întărĭ muşchii şi a-şĭ păstră puterile.

Gimnastica, scrima, joculŭ şi călăria contribue spre acestŭ scopŭ, mărindŭ sprintenia şi tăria corpului, calităţĭ ce erau fórte preţuite de cei vechĭ. Soldaţii valoroşĭ, carĭ triumfară la Maratone şi la Platea, fuseseră formaţĭ în gimnasii. In acele timpurĭ eroice, se onorau gladiatorii şi atleţii cu aplaude, carĭ astăḑĭ se dau jucătorilorŭ şi actorilorŭ. Pindar încărcă de laude pe Geron Thrasibul şi Archesilaus pentru corónele ce le căpătaseră în alergarea cu carele. Atleţii învingĕtorĭ dobêndeau premii aprópe divine: Republicele, Spartei şi Romei împingeau la escesŭ laudele aduse forţei.

Va urmá.

Esposiţiune de lucrărĭ naţionale române.

»Voinţa Naţională« reproduce după „The Daily News« următórele:

»D-nii Howell şi James espunŭ acum în galeria lorŭ de arte din Regent-Street o colecţiune de costumurĭ naţionale române, de broderii, de scórţe şi de alte obiecte de acéstă natură trimise acolo de cătră Regina Românei cu scopŭ de a creá, décă se póte, o căutare pentru asemenea obiecte în Englitera. Maiestatea Sa a formulatŭ intenţiunile sale în acéstă privinţă într'o scrisóre în care spune că ar dorí fórte multŭ sĕ găséscă unŭ esportŭ pentru productele industriei ţĕrancelorŭ sale şi sĕ obţie o căutare pentru ele pe pieţele din Englitera. Esposiţiunea acésta deşi mică, este fórte interesantă. Acelŭ ce o visitéză trebue sĕ ţie minte că fie-care obiectŭ cu ornamentele sale cele complicate şi plăcute este fără escepţiune lucratŭ cu mâna, de óre ce ţĕranca română nu are nicĭ o cunoscinţă de maşinărie. Cea mai mare parte din obiectele espuse suntŭ stofe fórte finŭ lucrate şi împodobite cu broderii carĭ se întrebuinţéză în costumurile cele complicate dar originale ale dómnelorŭ române. Insă fiind-că este pucinŭ probabilŭ că aceste stofe bogate şi grele se fie întrebuinţate în Englitera pentru acelaşĭ usŭ, ele potŭ fi întrebuinţate precum se dovedesce prin vênḑarea de ierĭ, ca garniturĭ de mobilă, ca perdele şi ca covóre de masă. Deşi, se înţelege, materiele espuse nu suntŭ decâtŭ de prima calitate, în generalŭ ele nu suntŭ prea scumpe, căcĭ ţĕranca industriaşă şi cusutorésă se mulţămescŭ pentru tótă munca lorŭ cu aprópe jumĕtatea preţului care s'ar cere de unŭ producĕtorŭ englesŭ séu francesŭ, cu tóte avantagiurile maşinelorŭ pe carĭ le-ar avea acesta la disposiţiune.

Pentru stofele mai uşóre se află unŭ modelŭ admirabilŭ de ţĕsătură de bumcacŭ avêndŭ marginĭ de mĕtase ţĕsute chiar în materie.

O astfelŭ de materie nu se póte produce nicăirĭ cu rĕsboiulŭ căcĭ ţĕsătura sa mlădiósă este egală cu mătasea cea mai fină. Desemnele originale calitatea materialului întrebuinţatŭ precum şi soliditatea probabilă a lucrului vorŭ obţiné de sigurŭ favórea unei marĭ părţĭ a publicului. Décă este aşa, ne vomŭ dá tóte silinţele pentru a obţiné dela industrialii românĭ furniturĭ de produse potrivite cu cerinţele englese. Princesa Ghica, soţia ministrului românŭ, a visitatŭ ierĭ esposiţiunea şi a cumpĕratŭ mai multe producţiunĭ ale industriei compatriótelorŭ sale.«

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. alŭ »Gaz. tranz.«)

Berlinŭ, 27 Noemvre. — Reichstagulŭ a primitŭ erĭ propunerea liberarilorŭ de a se acorda diurne deputaţilorŭ. Bismarck a vorbitŭ în contra propunerei, observândŭ că lipsa de diurne corĕspunde cu sistemulŭ electoralŭ; elŭ e de părere, că parlamentariştii de meserie arŭ trebui eschişĭ din Reichstag; ar fi multŭ mai avantagiosŭ pentru ţéră, ḑice cancelarulŭ, când durata sesiunilorŭ s'arŭ scurta.

Editorŭ: **Iacobŭ Mureşianu.**
Redactorŭ responsabilŭ: **Dr. Aurel Mureşianu**

---

torŭ de alŭ lui Horia, cu numele Cristea Nicula, pe care îlŭ siliră sĕ descopere loculŭ unde se află căpitanii. Patru dintre cei 7 ţĕranĭ armaţĭ cu puşcĭ plecară înainte. „...Când se apropiară de colibă« scrie v. colonelulŭ Kray „Horia îi primi ca pe amicĭ şi-i întrebă, décă umblă cumva după vĕnatŭ. Ei rĕspunseră că da, sunt siliţĭ sĕ caute vĕnatŭ pentru armată, dér nu potŭ sĕ capete nimicŭ şi de jumĕtate sunt mai îngheţaţĭ. Atuncĭ Horia îi învită se şédă la focŭ. Doi din ţĕranii aceştia se aşeḑară lângă Horia şi alţĭ doi lângă Cloşca şi acesta din urmă îi întrebă numai decâtŭ, ce noutăţĭ mai suntŭ prin comune, ér ei rĕspunseră, că ómenii se plângŭ de mulţimea cea mare de soldaţĭ, şi poporulŭ trebue sĕ fugă. La cuvintele aceste Cloşca ḑise înjurândŭ: Acuşĭ îi scótemŭ noi şi pe ei de aicĭ şi-i alungămŭ la draculŭ. In timpulŭ acesta se apropiară la focŭ şi ceilalţĭ trei ţĕranĭ şi în momentulŭ acesta amêndoi ţĕranii credincioşĭ, carĭ avéu certificate dela mine, anume Stefanŭ Triŭ şi Nuţulŭ Matieşŭ se aruncară asupra lui Horia şi Cloşca, îi apucară de gâtŭ, îi trântiră la pĕmêntŭ şi cu ajutorulŭ celorlalţĭ doi înşĭ şi cu cei treĭ soţĭ, carĭ încă alergară la dênşii, îi prinseră şi-i legară. In timpulŭ acesta Horia scóse din sînŭ unŭ volumŭ de hârtii, câtă ţii într'o mână şi le aruncă în flacările cele marĭ ale focului, dér ocupaţĭ cu legarea lorŭ dênşii n'au pututŭ sĕ le scape din focŭ. In urmă temendu-se ca nu cumva sĕ năvălescă asupra lorŭ nisce ómenĭ de ai lui Horia, se retraseră în grabă mare cu ei într'o poétă de oi, ceva mai depărtată şi de aicĭ dedură îndată scire trupei de soldaţĭ, care încunjurase şi dênsa pădurea şi ţinutulŭ acesta şi era ocupată cu căutarea lorŭ. Soldaţii sosiră îndată, şi gornicii îi predară pe amêndoi. Horia şi Cloşca erau armaţĭ cu puşcĭ şi cu lăncĭ. Cloşca mai avé şi două pistóle. Alte lucrurĭ la dênşii nu s'au aflatŭ, nicĭ caĭ, nicĭ banĭ, nicĭ hârtii, afară de 6 fl. la Cloşca.... Ei spunŭ că de aceea au statŭ atâta timpŭ ascunşĭ prin pădurĭ fiindcă aşteptau sĕ le soséscă banĭ dela comune, ca sĕ călĕtorescă la Viena.«

După trei ḑile, în 31 Dec., Horia şi Cloşca sosiră la Abrudŭ, unde îi aştepta o mulţime mare de poporŭ. Betrânulŭ Popă Crişanuţŭ nu-şĭ putŭ stapânĭ durerea şi esclamă: »Ĕtă acum îlŭ au în mânile lorŭ pe bietulŭ Horia, şi acum potŭ sĕ-lŭ mănânce de viu.« O Ungurócă din Abrudŭ îi rĕspunse »Mai bine mâncaţi-lŭ voi pe Horia, că voi l'aţĭ numitŭ Craiu« ér Popa Crişanuţŭ adause: Aveţĭ grijă Ungurilorŭ, că acuşĭ veţĭ vedé voi ce veţĭ păţi pentru asta.« Din causa acésta Popa Crişanuţŭ fù arestatŭ. In 1 Ian. Horia şi Cloşca fură trimişĭ la Alba-Iulia. Pe drumŭ grănicerii sĕcui, carĭ îi escortară îi puseră pe capŭ, în bătaia de jocŭ, o corónă de nuiele în forma unei róte strigêndŭ: „Aşa-i trebue Regelui.«

Ce privesce hârtiile, ce le-a aruncatŭ Horia în focŭ, autorulŭ e sigurŭ despre natura lorŭ. Aceste hârtii seceau erau aşa numitele »poruncĭ împĕrătescĭ«: porunca ca se capete arme şi sĕ nu mai servéscă decâtŭ împĕratului şi actulŭ prin care ḑicea Horia, că e autorisatŭ sĕ revolteze pe Românĭ şi se stingă gintea unguréscă. Numai aceste hârtii erau acte grave pentru inculparea lui Horia, de aceea le-a şi aruncatŭ în focŭ.

Alŭ treilea căpitanŭ, George Crişanŭ se îmbrăcase în haine de cerşitorŭ şi rĕtăcea prin munţĭ dintr'unŭ satŭ într'altulŭ. Şi elŭ fù prinsŭ în 30 Ianuariu. Maiorulŭ Pükler scrie: „...9 ţĕranĭ puseră unŭ jurămêntŭ de totŭ înfricoşatŭ, că nu se vorŭ linişti până nu vorŭ pune mâna pe Crişanŭ. Se sciea adecă, că dênsulŭ apucase drumulŭ cătră Ponorŭ... Aceştĭ 9 ţĕranĭ sub conducerea popii Moise din Cărpenişŭ merseră totŭ pe urma lui Crişanŭ până ce îlŭ prinseră. Mâne îlŭ vorŭ trămite la Zlatna cu-o escortă de 50 de soldaţĭ şi 10 husarĭ. In 1 Februarŭ fù dusŭ şi Crişanŭ la Alba-Iulia şi închisŭ în fortăréţă.«

La 7 Febr. împĕratulŭ scrise cont. Iankovits, că a primitŭ cu bucuriă raporturile lui despre prinderea căpitanilorŭ şi adause:

»....Acum sunt curiosŭ se aflu ce va eşi din interogatoriile acestorŭ scelerăţĭ. Imĭ vine aprópe sĕ credŭ că în tótă afacerea acésta nu esistă nicĭ o conexitate deosebită şi că nu suntŭ mestecaţĭ în cestiunea acésta nicĭ străinĭ, nicĭ indigenĭ. »Totuşĭ Dta sĕ nu te grăbescĭ cu pedepsirea lorŭ, până nu veĭ descoperi tóte lucrurile şi nu va mai rĕmâné nicĭ o urmă necercetată....« In 5 Ianuariu 1785 contele Iankovits trămise împĕratului şi portretele lui Horia şi Cloşca.

(Va urmá).

Cursulŭ la bursa de Viena
din 26 Noemvre st. n. 1884.

Rentă de aurŭ ungară 6%	123.65	Bonurĭ croato-slavone	100.—
Rentă de aurŭ 4%	95.30	Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	98.15
Rentă de hârtiă 5%	90.15	Imprumutulŭ cu premiu ung.	118.75
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	144.25	Losurile pentru regularea Tisei și Segedinului	116.20
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	98.20	Renta de hârtiă austriacă	81.55
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	119.15	Renta de arg. austr.	82.75
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	105.70	Renta de aurŭ austr.	103.85
Bonurĭ rurale ungare	100.60	Losurile din 1860	135.50
Bonurĭ cu cl. de sortare	100.25	Acțiunile băncei austro-ungare	872.—
Bonurĭ rurale Banat-Timișŭ	100.—	Act. băncei de creditŭ ung.	306.—
Bonurĭ cu cl. de sortare	99.50	Act. băncei de creditŭ austr.	302.50
Bonurĭ rurale transilvane	101.—	Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.78
		Napoleon-d'orĭ	9.75½
		Mărcĭ 100 împ. germ.	60.11
		Londra 10 Livres sterlinge	123.15

Bursa de Bucurescĭ.
Cota oficială dela 13 Noemvre st. v. 1884.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%)	—	—
Renta rom. amort. (5%)	—	—
» convert. (6%)	—	—
Împr. oraș. Buc. (20 fr.)	—	—
Credit fonc. rural (7%)	—	—
» „ „ (5%)	—	—
» » urban (7%)	—	—
» » » (6%)	—	—
» » » (5%)	—	—
Banca națională a României	—	—
Ac. de asig. Dacia-Rom.	—	326½
« » » Națională	—	—
Aurŭ	—	10.50%
Bancnote austriace contra aurŭ	2.07	2.08

Cursulu pieței Brașovŭ
din 27 Noemvre st. n. 1884.

Bancnote românescĭ	Cump.	8.74	Vênd.	8.79
Argint românesc	»	8 60	»	8.65
Napoleon-d'orĭ	»	9.70	»	9.72
Lire turcescĭ	»	10.95	»	10.98
Imperialĭ	»	9.94	»	9.97
Galbenĭ	»	5.67	»	5.70
Scrisurile fonc. »Albina«	»	100.—	»	101.50
Ruble Rusescĭ	»	124.	„	125.—
Discontulŭ	»	7—10 % pe anŭ.		

8426—1884 tk. számhoz.

Árverési hirdetményi kivonat.

A brassói kir. törvszék mint tkvi hatoság közhirréteszi, hogy Zernoveanŭ Theodorŭ végrehajtatónak Preșmereanu Nicolae és neje végrehajtást szenvedők elleni 238 frt. 37 kr. tökekövetelés és járulékai iránti végrehajtási ügyében a brassói kir. törvszék területén lévő a brassoi határon fekvő a brassoi 3265 számu tjkben foglalt 4019 heljr. számu ingatlanra az árverést 320 frban ezennel megállapitott kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1884 évi December hó 31-ik napján délelőtt 9 orakor ezen kir. tszék tkvi irodájában megtartando nyilvános árverésen a megállapitott kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozok végrehajtató vagy képviselője kivételével tartoznak az ingatlanok becsárának 10%át készpénzben, vagy az 1881 LX. t. cz. 42 §ában jelzett árfolyammal szamitott és az 1881 évi November 1-án 3333 sz. a. kelt igazságügyministeri rendelet 8 §ában, kijelölt ovadék-képes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881 LX. t. cz. 170 §-a értelmében a bánatpénznek a biroságnál előleges elhelyezéséről kiállitott szabályszerü elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Brasson 1884 évi September ho 6-án.

A brassoi kir. tszék mint telekkvi hatoság.

Mersulŭ trenurilorŭ

pe linia **Predealŭ-Budapesta** și pe linia **Teiușŭ-Aradŭ-Budapesta** a călei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ accelerat	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Bucurescĭ	7.15	—	—	—
Predealŭ	1.09	—	—	9.50
Timișŭ	1.33	—	—	10.15
Brașovŭ (	2.06	—	—	10.50
(	2.16	6.30	5.45	
Feldióra	2.44	7.09	6.28	
Apatia	3.03	7.41	7.07	
Agostonfalva	3.18	8.09	7.42	
Homorodŭ	3.51	8.53	8.51	
Hașfaleu	4.51	10.18	10.52	
Sighișóra	5.11	10.55	11.56	
Elisabetopole	5.39	11.36	12.43	
Mediașŭ	6.00	12.11	1.23	
Copșa mică	6.29	12.35	2.07	
Micăsasa	—	12.54	2.27	
Blașiu	7.02	1.29	3.06	
Crăciunelŭ	—	1.45	3.22	
Teiușŭ	7.38	2.26	4.15	
Aiudŭ	7.55	2.48	4.44	
Vințulŭ de susŭ	—	3.12	5.10	
Uióra	—	3.19	5.19	
Cucerdea	8.24	3.36	5.47	
Ghirișŭ	8.48	4.10	6.38	
Apahida	—	5.39	8.51	
Clușiu (	10.08	5.59	9.18	
(	10.18	6.28	8.00	
Nedeșdu	—	6.54	8.34	
Ghirbĕu	—	7.10	8.59	
Aghirișŭ	—	7.25	9.35	
Stana	—	7.49	10.16	
Huiedinŭ	11.33	8.11	11.04	
Ciucia	12.06	8.52	12.17	
Bucia	—	9.11	12.47	
Bratca	—	9.29	1.21	
Rév	12.51	9.52	2.05	
Mezö-Telegd	1.21	10.27	3.08	
Fugyi-Vásárhely	—	10.46	3.39	
Várad-Velințe	—	10.56	3.55	
Oradia-mare (	1.49	11.04	4.06	
(	1.54	11.14	7.30	
P. Ladány	3.14	1.47	11.05	
Szolnok	5.10	4.40	2.37	
Buda-pesta	7.30	7.44	6.40	
Viena	2.00	6.20	2.00	

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ accelerat	Trenŭ omnibus
Viena	8.25	8.35	3.30	8.00
Budapesta	8.00	6.55	9.45	2.47
Szolnok	11.24	10.55	12.18	6.36
P. Ladány	2.01	2.04	1.59	10.09
Oradea mare (	4.11	5.13	3.20	
(	4.21	9.37	3.25	
Várad-Velencze	4.29	9.45	—	
Fugyi-Vásárhely	4.40	9.59	—	
Mezö-Telegd	5.02	10.28	3.56	
Rév	5.46	11.41	4.31	
Bratca	6.09	12.15	—	
Bucia	6.28	12.48	—	
Ciucia	6.52	1.48	5.28	
Huiedin	7.32	3.21	6.01	
Stana	7.51	3.54	—	
Aghiriș	8.12	4.34	—	
Ghirbĕu	8.24	4.52	—	
Nedeșdu	8.38	5.11	—	
Clușiu (	8.57	5.40	7.08	
(	9.23	6.00	7.18	
Apahida	9.50	6.29	—	
Ghiriș	11.15	8.14	8.29	
Cucerdea	12.04	9.49	8.53	
Uióra	12.12	9.58	—	
Vințulŭ de susŭ	12.19	10.07	—	
Aiudŭ	12.45	10.42	9.17	
Teiușŭ	1.15	11.32	9.40	
Crăciunelŭ	1.44	12.03	—	
Blașŭ	2.00	12.24	10.12	
Micăsasa	2.34	12.43	—	
Copșa mică	2.52	1.22	10.45	
Mediașŭ	3.27	2.24	11.07	
Elisabetopole	4.01	3.06	11.29	
Sigișóra	4.50	4.17	12.15	
Hașfaleu	5.08	4.51	12.30	
Homorod	6.47	7.07	1.32	
Agostonfalva	7.36	8.10	2.04	
Apatia	8.09	8.46	2.24	
Feldióra	8.41	9.20	2.44	
Brașovŭ (	9.20	10.15	3.15	
(	—	6.00	3.25	
Timișŭ	—	6.57	4.03	
Predealŭ	—	7.32	4.28	
Bucurescĭ	—	—	10.25	

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Teiușŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Teiușŭ	2.39	9.50	8.20
Alba-Iulia	3.40	10.42	9.10
Vințulŭ de josŭ	4.04	11.09	
Șibotŭ	4.35	11.43	
Orăștia	5.02	12.13	
Simeria (Piski)	5.44	1.22	
Deva	6.05	1.48	
Branicĭca	6.34	2.21	
Ilia	7.01	2.54	
Gurasada	7.15	3.09	
Zam	7.49	3.48	
Soborșin	8.32	4.37	
Bĕrzova	9.19	5.30	
Conopŭ	9.40	5.58	
Radna-Lipova	10.16	6.38	8.24
Paulișŭ	10.32	6.56	8.41
Gyorok	10.48	7.15	9.01
Glogovațŭ	11.17	7.48	9.30
Aradŭ (	12.32	8.05	9.45
(	12.00	8.45	6.10
Szolnok	4.00	2.10	7.27
Budapesta	7.44	6.40	—
Viena	6.20	—	—

Budapesta-Aradŭ-Teiușŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	8.25	8.35
Budapesta	8.00	6.55
Szolnok	11.14	12.28
Aradŭ (	3.35	5.30
(	4.00	6.20
Glogovațŭ	4.16	6.39
Gyorok	4.47	7.19
Paulișŭ	5.02	7.39
Radna-Lipova	5.25	8.11
Conopŭ	5.57	8.49
Bĕrzova	6.18	9.18
Soborșin	7.11	10.27
Zam	7.48	11.18
Gurasada	8.22	11.57
Ilia	8.40	12.27
Branicĭca	9.02	12.57
Deva	9.32	1.45
Simeria (Piski)	10.12	2.58
Orăștiă	10.47	3.46
Șibotŭ	11.14	4.20
Vințulŭ de josŭ	11.46	5.06
Alba-Iulia	12.21	6.15
Teiușŭ	12.53	7.00

Aradŭ-Timișóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Aradŭ	6.00	12.30
Aradulŭ nou	6.26	12.54
Németh-Ságh	6.51	1.19
Vinga	7.28	1.50
Orczifalva	7.49	2.12
Merczifalva	8.09	2.30
Timișóra	8.58	3.15

Simeria (Piski) **Petroșenĭ**

	Trenŭ omnibus
Simeria	3.08
Streiu	3.45
Hațegŭ	4.33
Pui	5.19
Crivadia	6.05
Banița	6.43
Petroșenĭ	7.00

Timișóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timișóra	12.25	5.00
Merczifalva	1.16	5.56
Orczifalva	1.34	6.16
Vinga	2.04	6.50
Németh-Ságh	2.25	7.11
Aradulŭ nou	2.54	7.44
Aradŭ	3.10	8.00

Petroșenĭ—Simeria (Piski)

	Trenŭ omnibus
Petroșenĭ	8.56
Banița	9.37
Crivadia	10.09
Pui	10.48
Hațegŭ	11.26
Streiu	12.06
Simeria	12.37

Tipografia ALEXI, Brașovŭ.